

Eesti tõuorganisatsioonide poolt esitatud aretuse erinõuded.

Organisatsioon (taotleja)	Tõud	Terviseuuring	Näitusetulemus	Koolitus	Muu	Kehtib
Alaska Malamuutide Liit	Alaska malamuut	<u>HD (mõlemal vanemal):</u> tulemusega A, B või C. Tulemuse C saanud koera võib paaritada ainult koeraga, kelle HD-uuringu tulemus on A; <u>ED (mõlemal vanemal):</u> tulemusega 0 või 1; <u>Pärilike silmahaiguste uuring (mõlemal vanemal):</u> tulemusega „leiuta“ päriliku katarakti (HC), RD ja PRA osas. Silmauuring ei või paaritushetkel olla vanem kui 24 kuud. Silmauuringu tegemise hetkeks ei või koer olla noorem kui 12 kuud.	<u>Näitusehinne (mõlemal vanemal):</u> (i) üks näitusehinne „SP“ VÕI (ii) üks näitusehinne vähemalt „VH“ rahvusvaheliselt näituselt või erinäituselt VÕI (iii) üks näitusehinne vähemalt „VH“ juhul, kui koer on sooritanud FCI liikmes- või partnerriigis aktsepteeritud tõukatse. Kinnituse hinde/katse kohta väljastab Eesti Alaska Malamuutide Liit. Juhul, kui koer on paarituse hetkeks vanem kui 2 aastat, peab näitusehinne olema saadud noorte-, ava-, kasutus-, tšempioni- või veteranklassis.	-	Kõik nõuded peavad olema täidetud enne paaritust.	01.07.2017-30.06.2022 (EKL volinike koosolek 21.03.2017, protokoll nr 13)
Eesti Austraalia Karjakoerte TÜ	Austraalia karjakoer	<u>BAER kuulmistest (mõlemal vanemal):</u> tulemusega normaalne kuulmine mõlemast kõrvast; <u>HD-uuring (mõlemal</u>	<u>näitusehinne (mõlemal vanemal):</u> vähemalt H (ei arvestata kutsikaklassis saadud hindeid)	-	Tõendi pesakonna aretuserinõuetele vastavuse kohta väljastab Eesti Austraalia Karjakoerte TÜ	01.01.2015-31.12.2019 EKL volinike koosolek 29.10.2014 (protokoll nr 2)

		vanemal): A, B või C; <u>ED-uuring</u> (mõlemal vanemal): 0 või 1; vähemalt üks pesakonna vanematest peab olema <u>prcd-PRA geenitesti või ametliku põlvnemisuuringuga</u> saanud tulemuse A ehk terve.				
Eesti Cavalier King Charles Spanjelite TÜ Eesti Spanjeliühing	Cavalier king charles spanjel	<u>Südameuuring</u> : teostatakse kui koer on vähemalt 12 kuune. Kuulamise teel teostatud uuring kehtib 12 kuud, ultrahelis teostatud uuring kehtib 24 kuud. <u>Silmauuring</u> : esimene uuring teostatakse kui koer on vähemalt 12 kuune ja seejärel kordusuuringud kolmeaastaste intervallidega. <u>Põlveuuring</u> : Uuring teostatakse alates 12 elukuust. Põlveuuringut ei ole vaja korrata. Uuring mis on teostatud enne 01.03.2011 kehtib ka juhul kui see on teostatud alla 12 kuusele isasele.			Kõik nõuded peavad olema täidetud enne paaritamist	01.07.2017-30.06.2022 EKL volinike koosoleku protokoll nr 13, 21.03.2017
Eesti Chihuahua Klubi	Chihuahua (l/k; p/k)	<u>Põlveuuring</u> (mõlemal vanemal: 0/0+0/0, 0/0+0/1, 0/0+1/0,	<u>Näitusehinne</u> (mõlemal vanemal): 2xSP kahelt FCI		- isast koera võib aretuses kasutada alates 10. elukuust;	01.01.2017-31.12.2021 (EKL volinike koosolek 29.11.2016,

		0/1+1/0, 1/0+0/1, 1/1+0/0. Juhul, kui kasutatakse isast alla 12 kuu vanusena, siis peab patella uuring olema tehtud paaritushetkeks ning ka vanemana kui 12 kuud	poolt tunnistatud näituselt ja kahelt erinevalt kohtunikult. Ei arvestata kutsikaklassis saadud hindeid		- emast koera võib aretuses kasutada mitte nooremalt kui 15 kuu vanust ja vanemat kui 7-aastast. Arstitõendi alusel võib aretuses kasutada kuni 9-aastast emast; - tõendi pesakonna aretuserinõuetele vastavuse kohta väljastab Eesti Chihahua Klubi	protokoll nr 11)
Eesti Chow Chow TÜ	Chow chow	<u>HD</u> : A, B, C või D <u>ED</u> : 0, 1 või 2 <u>Silmauuring</u> : ametlik silmauuringu tulemus pärilike silmahaiguste entroopium, HC, PRA kohta. Uuringu teostamise hetkeks peab koer olema vähemalt 12-kuune. Ametlik <u>põlveuuringu</u> tulemus	<u>Mõlemal vanemal</u> : vähemalt 2x vähemalt VH		- isasel koeral ei tohi elu jooksul olla rohkem kui 80 Eestis registreeritud kutsikat. - nõuded peavad olema täidetud enne paaritust.	Kehtivad kuni 30.06.2019 (EKL volinike protokoll nr 9, 24.05.2016)
Eesti Do Khyi Tõuühing, Mastiffide Tõuühing	Do-khyi (tiibeti mastif)	<u>HD/ED</u> (mõlemal vanemal): FCI normidele vastavalt hinnatud tulemus. Uuringud peab kinnitama EKL poolt määratud usaldusarst. Uuringu tegemise hetkel peab koer olema vähemalt 18-kuune. <u>Silmauuringud</u> (mõlemal vanemal):	<u>Näitusehinne</u> (mõlemal vanemal): 2x vähemalt VH (ei arvestata kutsikaklassis saadud hindeid). Näitusehinne peab olema saadud paaritushetkeks	-	- isast koera võib aretuses kasutada alates tema 18-kuuseks saamist; - emast koera võib aretuses kasutada alates tema 18-kuuseks saamist.	01.01.2017-31.12.2021 (EKL volinike koosolek 29.11.2016, protokoll nr 11)

		uuring PRA, RD, katarakt (HD), entroopium, ekstroopium osas. Uuringutulemuse peab kinnitama EKL usaldusarst. Uuringu hetkel peab olema koer vähemalt 18-kuune.			Esmapoegimise hetkeks ei või emane koer olla vanem kui 6 aastat ja 1 kuu. Viimase poegimise hetkeks ei või emane koer olla vanem kui 8 aastat ja 1 kuu; - emasel koeral võib olla kuni 4 pesakonda; - kõik nõuded peavad olema täidetud enne paaritust.	
Eesti Dobermanniühing	dobermann	<u>HD</u> : A, B, C. C-tulemusega koera võib paaritada ainult A-tulemusega koeraga; <u>Südame ultraheliuuring ja lühike EKG või Holter</u> : südameuuringu tulemus - 0, uuring peab olema tehtud enne paaritust emasel mitte rohkem kui 6 kuud ja isasel mitte rohkem kui 1 aasta; <u>Silmauuringud</u> : PHTVL/PHPV 0 või 1 – uuring sooritatud EKLi usaldusarsti või ECVO sertifitseeritud arsti juures.		- <u>BH</u> ehk ühiskonnakõlbulikkuse test, mis tõestab koera sobivust inimühiskonda ja tema kontrollitavust omaniku poolt; - <u>vähemalt üks paugukatset sisaldav koolitusala järgnevatest</u> : KK2, IPO-V0, IPO-	- Aretuses võib kasutada tõustandardis toodud iseloomuvälimikunõuetele vastavat koera. - Aretuses ei või kasutada argu ega agressiivseid koeri. - Kui koeral on Z sooritatud, siis see puhul pole teisi tulemusi eraldi vaadeldavaid, v.a. südameuuring ja silmauuring, sealhulgas kõigi teiste uuringute tulemus (nagu HD, BH,	01.07.2017-30.06.2022 EKL volinike koosoleku protokoll nr 13, 21.03.2017

				ZTP, IPO1, PJK1, B-katse (Upr1), BC-katse (Apr1), ZTP.	näitusehinne) kuuluvad juba Z hinnangusse. - Kõik aretusnõuded peavad olema täidetud enne paaritust - Tõendi koera aretuse erinõuete vastamise kohta väljastab EDÜ.	
Eesti Setterite Klubi	Gordoni setter	Paarituseelne puusaliigeste düsplaasiauuring tulemusega A, B või C. C-puusadega koera võib paaritada ainult A- või B-puusadega koeraga.	mõlemal vanemalt vähemalt kaks hinnet „väga hea“	-	Nõuded peavad olema täidetud enne paaritust	01.01.2016-31.12.2020 (EKL volinike koosoleku protokoll nr 6, 08.09/15.09.2015)
Eesti Setterite Klubi	Iiri punane setter	<u>HD</u> : A, B või C. Tulemuse C saanud koera võib paaritada ainult tulemuse A või B saanud koeraga. Uuring peab olema tehtud enne paaritust.	<u>Mõlemal vanemal</u> : vähemalt 2xSP kahelt erinevalt kohtunikult. Vähemalt üks hinnetest peab olema saadud rahvusvaheliselt näituselt VÕI tõu erinäituselt VÕI on koerale kinnitatud tšempionitiitel	-	-	01.07.2015-30.06.2019 (EKL volinike koosoleku protokoll nr 4, 05.05.2015)
Inglise Buldogite ja Kääbusmolosside Eesti TÜ	inglise buldog	Enne paaritust teostatud (mõlemal vanemal): (i) silmauuring; (ii) südameuuring; (iii) põlveuuring	Näitusehinne: isastel – vähemalt “suurepärase”, emastel – vähemalt väga hea”. Näitusehinne ei või olla vanem kui 3 aastat		- üldfüüsiline test kehtivusega 2 aastat (1 km läbimine ajaga maksimaalselt 12 minutit), testi juures viibib	01.01.2017-31.12.2021 (EKL volinike koosoleku protokoll nr 9, 24.05.2016)

					veterinaar, kes kontrollib koerte pulssi ja kehatemperatuuri; - emastel koertel ei tohi teostada rohkem kui 3 keisrilõiget	
Eesti Setterite Klubi	Inglise setter	Paarituseelne puusaliigeste düsplaasiauuring tulemusega A, B või C. C-puusadega koera võib paaritada ainult A- või B-puusadega koeraga.	mõlemal vanemalt vähemalt kaks hinnet „väga hea“	-	Nõuded peavad olema täidetud enne paaritust	01.01.2016-31.12.2020 (EKL volinike koosoleku protokoll nr 6, 08.09/15.09.2015)
Mastifite TÜ	Itaalia corso	<u>HD</u> (mõlemal vanemal): tulemus A, B või C. Tulemuse D saanud koera võib paaritada koeraga, kelle HD uuringu tulemus on A või B. EST-registris olevatel koertel peab uuringutulemuse olema kinnitanud EKL koerte liigeste düsplaasiauuringute usaldusarst. Uuringuhetkel peab koer olema vähemalt 15-kuune. HD tulemusega D isasel koeral võib olla kuni kaks pesakonda. Enne järgnevat paaritust peab vähemalt 50% esimeste pesakondade	<u>Näitusehinne</u> (mõlemal vanemal): 2xSP kahelt erinevalt kohtunikult, millest vähemalt üks on saadud rahvusvaheliselt või erinäitusest ning arvesse ei lähe kutsika- ja juunioriklassis saadud hinded VÕI koer peab olema EST V CH.		- isasel koeral võib kalendriaasta jooksul olla Eestis kuni kolm pesakonda; - isasel koeral võib olla elu jooksul kuni 60 Eestis registreeritud .kutsikat (viimase paarituse hetkel .peab EKL tõuraamatusse kantud pesakondadest pärit kutsikate arv olema alla 60); - tõendi pesakonna aretusernõuetele vastavuse kohta väljastab Mastifite TÜ	01.01.2014-31.12.2019 (EKL volinike koosolek 30.10.2013, protokoll nr 15)

		<p>kutsikatest olema saanud ametlikuk HD uuringu tulemuse A või B. Seejärel on paaritamine lubatud samadel tingimustel. Vastav nõue uuringute kohustuslikkuse kohta tuleb märkida paarituslepingusse isase koera esindaja poolt eritingimusena. HD tulemusega D emast koera on järgmisel korral lubatud paaritada tingimusel, et eelmise pesakonna järglastest on 50% saanud EKL koerte liigete düsplaasiauuringute usaldusarstilt saanud uuringutulemuseks A või B.</p> <p><u>ED</u> (mõlemal vanemal): 0 või 1. EST-registris olevatel koertel peab uuringutulemuse olema kinnitanud EKL koerte liigete düsplaasiauuringute usaldusarst.</p> <p>Uuringuhetkel peab koer olema vähemalt 15-kuune.</p> <p>Korduspaaritus on lubatud vaid juhul, kui samast kombinatsioonist</p>				
--	--	---	--	--	--	--

		eelnevalt sündinud Eesti Vabariigis elavate järglaste koguarvust vähemalt 50% on saanud HD tulemuse A või B ja ED tulemuse 0.				
Eesti Jack Russell'i Terjerite Tõuühing	Jack russell'i terjer	<p><u>Silmad:</u> uuring pärilikele haigustele tulemusega „Leiuta“. Uuringutulemus ei või olla paarituse hetkel vanem kui üks aasta;</p> <p><u>Põlved:</u> 0 või 1. Koera tulemusega 1 võib paaritada ainult põlveuuringutulemuse “0” saanud koeraga. Põlvruuringu läbimise hetkel peab koer olema vähemalt 12-kuune.</p>	Vähemat VH (ei arvestata kutsikaklassis saadud hindeid)	-	<ul style="list-style-type: none"> - sama vanemate kombinatsiooni võib aretuses kasutada vaid üks kord (arvesse lähevad ka enne aretuserinõuete vastuvõtmist soimunud paaritused); - aretuses kasutatavate koerte vanus: isane koer peab olema paaritushetkel vähemalt 24-kuune; (ii) aretuses kasutatav emane koer peab pesakonna sünni hetkel olema vanuses 24 kuud kuni 8 aastat, esmasünnituse hetkel ei või olla vanem kui 6-aastane; - isasel koeral võib Eestis olla kuni 30 kutsikat (arvesse lähevad ka enne erinõuete 	01.01.2018-31.12.2022 (EKL volinike koosolek 23.05.2017, protokoll nr 14)

					<p>kehtestamist sündinud pesakonnad; - emasel koeral võib Eestis olla kuni 25 kutsikat (arvesse lähevad ka enne erinõuete kehtestamist sündinud pesakonnad. Viimane pesakond registreeritakse täies koosseisus. Tõendi pesakonna aretuserinõuetele vastavuse kohta väljastab Eesti Jack Russelli Terjerite TÜ.</p>	
Eesti Kesk-Aasia ja Kaukaasia Lambakoerte TÜ	Kaukaasia lambakoer	<u>HD/ED</u> : mõlemal vanemal ametlik tulemus	<u>Näitusehinne</u> : (i) isasel koeral – vähemalt 2xSP kõikide tõugude näituselt VÕI 1xSP tõu erinäituselt; (ii) emasel koeral –2x vähemalt VH kõikide tõugude näituselt VÕI 1x vähemalt VH tõu erinäituselt	-	-	01.01.2017-31.12.2021 (EKL volinike koosolek 20.09.2016, protokoll nr 10)
Eesti Kesk-Aasia ja Kaukaasia Lambakoerte TÜ	Kesk-aasia lambakoer	<u>HD/ED</u> : mõlemal vanemal ametlik tulemus	<u>Näitusehinne</u> : (i) isasel koeral – vähemalt 2xSP kõikide tõugude näituselt VÕI 1xSP tõu erinäituselt; (ii)	-	-	01.01.2017-31.12.2021 (EKL volinike koosolek 20.09.2016, protokoll nr 10)

			emasel koeral –2x vähemalt VH kõikide tõugude näituselt VÕI 1x vähemalt VH tõu erinäituselt			
Eesti Leonbergerite Klubi Eesti Leonbergerite TÜ	Leonberger	<u>HD</u> : A või B. <u>ED</u> : 0 või 1. <u>Silmauring</u> : HD, PRA, RD, entroopium, ekstroopium, PHTVL/PHPV tulemusega „leiuta“. Uuringu tegemise hetkel peab koer olema vähemalt 18-kuune. Paaritushetkel ei või uuringutulemus olla vanem kui 24 kuud.	“suurepärase” kas (i) vähemalt 19-kuusena saadud hinded kahelt erinevalt näituselt ja kohtunikult avaklassist (üks hinnetest peab olema saadud rahvusvaheliselt või erinäituselt) või (ii) koer peab omama tiitlit EST V CH.	-	- Kõik nõuded peavad olema täidetud enne paaritamist. - aretuses võib kasutada koeri vanuses 24. elukuust; - emast koera võib uuesti paaritada, kui eelmine pesakond on vähemalt 10-kuune; - isasel koeral võib Eestis olla kuni 40 järglast; - emasel koeral võib Eestis olla kuni neli pesakonda. Viimase paarituse hetkel ei või emane koer olla vanem kui 7 aastat; - aretuseriloo taotlus peab olema eelnevalt kooskõlastatud Eesti Leonbergerite Klubi või Eesti Leonbergerite TÜ-	01.07.2013-30.06.2018 (EKL volinike 29.05.2013 koosolek, protokoll nr 13)

					ga. Juhul, kui kooskõlastustaotlus esitatakse vaid ühele ühingule, tuleb avaldajal taotlusest teavitada ka teist ühingut; - erinõuded peavad olema täidetud enne paaritust. Tõendi pesakonna nõuetele vastavuse kohta väljastab Eesti Leonbergerite Klubi või Eesti Leonbergerite TÜ.	
Eesti Saksa Lambakoerte Ühing	saksa lambakoer	<u>HD</u> : A, B, C <u>ED</u> : 0 või 1. Tulemuse 1 saanud koera võib paaritada ainult koeraga, kelle ED tulemus on 0. ED uuringu nõue kehtib koertele, kes on sündinud alates 01.01.2009	“H” või “gut”	vähemalt üks järgnevast: KK 2 IPO/VPG/SchH 1 PJK 1 FH 1	- nõuded peavad olema täidetud enne paaritamist; - kõik koerad, kes on üle 2. aasta vanad, peavad olema läbinud aretuskontrolli (<i>körung</i>); - enne 2-aastaseks saamist võib isast koera aretuses kasutada maksimaalselt kaks korda v.a. juhul, kui ta on läbinud aretuskontrolli – sellisel juhul piirangut ei ole; - emast koera, kes on kaks korda poeginud	Kehtivusaega pikendatud kuni 31.12.2017 (EKL volinike koosoleku protokoll nr 9, 26.09.2012)

					keisrilõikega, aretuses enam kasutada ei või	
Euroopa ja Aasia Spitside Ühing	saksa spits (keeshond/wolfspits, suur spits, kesmine spits, väike spits, pomeranian)	<u>HD</u> (keeshond/wolfspits, saksa suur spits): uuring enne paaritust. <u>PL</u> (kõik tõud): uuring enne paaritust.	<u>Näitusehinne:</u> vähemalt 1xVH ja 1xSP (alates 2 a), vähemalt 1xSP (nooremad kui 2 a). Näitusehinded on kohustuslikud alla 3. a koertele.		<ul style="list-style-type: none"> - Peale teist keisrit emast ei tohi kasutada. - Lähisuguluspaaritused (isatütar, emapoeg, täisõde-täisvend) on keelatud. - Emast võib esimest korda aretuses kasutada kui ta on 15-kuune (väike spits ja pomeranian/käabusspits) 	01.06.2017-31.05.2022 (EKL volinike koosolek 21.03.2017, protokoll nr 13)
Eesti Samojeedide TÜ	samojeedi koer	<u>HD</u> : A, B või C. Tulemuse CB või CC saanud koera võib paaritada ainult tulemuse AA saanud koeraga. <u>ED</u> : 0 v 1. Tulemuse 0/1 v 1/1 saanud koera võib paaritada ainult tulemuse 00 saanud koeraga. <u>Silmauuring</u> : tulemusega „leiuta“ HC, RD, PRA, uuring gonioskopiaga. Uuringutulemus ei või paaritushetkeks olla	Kolm näitusehinnet kolmelt erinevalt kohtunikult, neist vähemalt üks SP ja kaks VH.		<ul style="list-style-type: none"> - Terviseuuringute tegemise hetkel peab koer olema vähemalt 12 kuud vana. 	01.06.2017-31.05.2022 (EKL volinike koosolek 21.03.2017, protokoll nr 13)

		vanem, kui 24 kuud.				
Eesti Valgete Lambakoerte Ühing	Šveitsi valge lambakoer	<u>HD</u> : A, B või C. . Koera, kelle puusauuringu tulemus on C, võib paaritada ainult koeraga, kelle puusauuringutulemus on A. <u>ED</u> : 0 või 1. Koera, kelle küünarliigeste uuringutulemus on 1, võib paaritada ainult koeraga, kelle uuringutulemus on 0	Vähemalt "hea".	-	-	01.01.2018-31.12.2022 (EKL volinike koosolek 28.11.2017, protokoll nr 2)
Eesti Taksid TÜ	Taks (kõik suurused/kõik karvatüübid)	<u>silmauuring</u> tulemusega "pärilike haigusteta" või vastava haiguse DNA test (PRA, HC, RD).	näituselt hinne "suurepärane", emastel vähemalt "väga hea" või aretusülevaatus läbimine tulemusega "aretuskasutus lubatud" või "aretuskasutus lubatud tingimustega".	On soovitatav, et aretuses kasutatavate koertel on sooritatud tõuomane jahikatse	Omavahel võib paaritada ETTÜ ja EKLi eelnevalt informeerides sama karvatüübi küüliku ja kääbustakse. Teisti tõuvariatsioone omavahel paaritada ei tohi ilma ETTÜ juhatuse loata. Luba tuleb taotleda enne paaritust	01.01.2016-31.12.2020 (EKL volinike koosoleku protokoll nr 6, 08.09/15.09.2015 Täiendatud EKL volinike koosolekul 24.05.2016, protokoll nr 9)
Eesti Vene Toy Klubi	Vene toy (l/k; p/k)	<u>Põlveuuring</u> : mõlemal vanemal. <u>Silmauuring</u> : mõlemal vanemal.	<u>Näitusehinne</u> : (i) isane koer vähemalt SP; (ii) emane koer vähemalt VH		- <i>Isast võib paaritada alates 12. elukuust.</i> - <i>Emast võib paaritada alates 18. elukuust.</i> - <i>Nõuded laienevad koertele, kes on sündinud alates 01.01.2012.a.</i> - Kõik nõuded	01.07.2015-30.06.2018 (EKL volinike koosoleku protokoll nr 4, 05.05.2015) <i>muudetud EKL volinike koosolekul 08.09.2015 (protokoll nr 6)</i>

					peavad olema täidetud enne paaritust	
Eesti Yorkshire'i Terjerite TÜ	Yorkshire'i terjer	Põlveuuring. Tulemus 0, 1 või 2. Tulemuse 2 saanud koera võib paaritada ainult tulemuse 0 saanud koeraga. Uuring peab olema tehtud enne paaritust. Uuringu tegemise hetkel peab koer olema vähemalt 12-kuune.	näitusehinne (mõlemal vanemal): vähemalt 2x vähemalt VH. Vähemalt üks kahest hindest peab olema saadud rahvusvaheliselt- või erinäitusest. Nõue kehtib koertele, kes on sündinud pärast yorkshire'i terjerite aretuserinõuete kinnitamist EKL poolt (01.09.2011). Nõue peab olema täidetud enne paaritust.		Kõik aretuses kasutatavad (Eestis elavad) koerad, kes on sündinud enne 01.09.2011 ja ei ole käinud näitusel peavad esitama loomaarsti tõendi korrektse käärhambumuse kohta ning isased koerad peavad esitama loomaarsti tõendi munandite normaalse arengu kohta. Isast võib paaritada alates 12. elukuust. Emast võib paaritada alates 18. elukuust. Kõik nõuded peavad olema täidetud enne paaritust.	01.09.2016-31.08.2021 (EKL volinike 24.05.2016 koosoleku protokoll nr 9)